

מבחן קריאה

אהרון לפידות

פנטזיה מציאותית

נתב"ג / יואב נ"ץ

עם עובד, 314 עמ'

הנה ספר ממוקם היטב: ספר טיסה, שעלילתו מתרחשת באמת בשדה תעופה. ספר קצבי, קולח ומהיר, כתוב היטב בהתאם לכללי הז'אנר; רובו ככולו מתרחש אכן בשדה, במסגרת זמן קצרה ומוגדרת, שבסופה משתנים חייהם של כל גיבוריו.

העלילה פנטסטית: בלי הודעה מוקדמת מתחילים "לנחות" בנתב"ג מתים שחזרו לחיים. אבל למעט העובדה הזאת כל שאר ההתרחשויות הן לכאורה הגיוניות ושגרתיות לחלוטין, כך שהפנטזיה נטמעת היטב ברקע היומיומי והמוכר. עד כדי כך שאתה מתחיל להאמין שזה באמת ייתכן. וזה אולי ההישג הגדול של הספר: הפנטזיה לא מציקה בזרותה, אלא הופכת לסוג של מציאות קיימת, שההתייחסות אליה טבעית לחלוטין.

בין המתים החוזרים גם משפחה מהשואה, שבאופן אינסטינקטיבי עוררה אצלי חוסר נוחות, שמא יש פה זילות מסוימת של הנושא. אלא שמצד שני – השואה ממילא חיה בתודעה הישראלית כל העת ומלווה מדי יום את עצם קיומנו כאן; ואם כבר חוזרים מן המתים, מי יחזור, אם לא קורבנותיה?

טכניקת ההגשה של הסיפור רעננה ומקורית במיוחד: זוהר נר-קיס, גיבור הספר, מפקד מרחב נתב"ג במשטרה, כותב את הרבי-רים בטופס הבקשה למקלט מדיני שהוא מגיש לשלטונות קנדה. מדובר בגיבור מחוספס שמלווה אותו לאורך כל הדרך צילה של טרגדיה איומה – מות בנו בתאונת דרכים. הטרגדיה הזו מפעילה אותו ומעמידה אותו בדילמה מוסרית קשה, שהיא מרכז הכובד של הספר.

הכתיבה של יואב כ"ץ מדויקת,
והאנייה מספר נשמע אמין לגמרי.
ניכר מאמץ שגם שאר הקולות
בספר יישמעו אמינים וטבעיים.
הפוליטיקה הפנימית, היריבויות,
הבוז הבלתי מוסתר לפוליטיקאים
(רמות השר בעייתית במיוחד) –
הכל לקוח מהחיים. תיאורי המד
טוסים, המגדל ושיגרת האבטחה
בנתב"ג נראים מדויקים גם הם,
ואני, לפחות, לא הצלחתי למצוא
בהם טעויות. זו משימה לא קלה.
דווקא משום שאין אזרח ישראלי
שלא עבר בנתב"ג, וזו טריטוריה
מוכרת מאוד, ההיצמדות לפרטי
האמת חיונית. כ"ץ עומד במשי-
מה בכבוד.